

LBRIS

We know
books

BEN MACHELL

UN SUSPECT NEOBISNUIT

Uluitoarea poveste adevărată a
unul **ROBIN HOOD**
al zilelor noastre

Traducere din limba engleză:
Ana-Maria Gonțea

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV 2022

EDITORI:

Manager Irinel Merlușcă
Referent Elena Dițu

TRADUCERE:

Ana-Maria Gonțea

CORECTURĂ:

Elena Málnai

DESIGN •**TEHNOREDACTARE:**

Ramona Marinescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Machell, Ben

Un suspect neobișnuit / Ben Machell. - Brașov: Creator, 2021

ISBN 978-606-029-447-4

821.111

Versiunea în limba engleză:

The Unusual Suspect:

The Rise and Fall of a Modern-Day Outlaw

publicată de Canongate Books Ltd, Edinburgh, Marea Britanie

Text © Ben Machell, 2021

© **EDITURA CREATOR**, 2021

PENTRU PREZENTA EDIȚIE

Str. Zaharia Stancu, Nr. 21A, Brașov, România

E-mail: editura@libris.ro

Tel.: 0720 539533

Str. Mureșenilor nr. 14, Brașov, România

Tel.: 0268 477 799

E-mail: office@libris.ro

LIBRIS We know
books

Respect pentru oameni și cărți

Editura **CREATOR** face parte din grupul de firme **LIBRIS**

CUPRINS

Prolog · 7

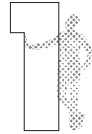
1 ...	11	13 ...	175
2 ...	17	14 ...	189
3 ...	23	15 ...	199
4 ...	33	16 ...	215
5 ...	45	17 ...	227
6 ...	65	18 ...	239
7 ...	85	19 ...	257
8 ...	101	20 ...	271
9 ...	123	21 ...	285
10 ...	133		
11 ...	149		
12 ...	155		

Epilog · 307

Nota autorului · 327

Mulțumiri · 331

Era o dimineață rece de decembrie, cerul era gri și greu; un tânăr stătea pe marginea unei faleze înalte. Se uita la mare, în timp ce vântul îl biciuia, făcându-i ochii să-l usture și părul blond să fluture și să danseze. Chiar în fața lui, la aproape 150 de metri, se întindea o plajă cu pietriș, pe care valurile verzi se rostogoleau înspumate, se sfărâmau și dispăreau. Se uită în susul și în josul potecii înguste care trecea pe lângă vârful stâncilor albe din calcar, însă nu văzu pe nimeni. Ar fi putut să fie singura ființă de găsit pe distanțe de kilometri întregi. Închise ochii și inspiră adânc. Niște pescăruși țipau sub el. Mirosul înțepător al mării îi umplea nările. Se gândi la tot ceea ce îl adusese în punctul acesta: deciziile, convingerile, temerile, regretele. Se gândi la ceea ce urma să facă, simțind o amețeală euforică terifiantă. O voce interioară slabă, dar insistentă, îi spunea că nu era obligat să ducă la bun sfârșit ce-i trecea prin minte. Nu era prea târziu să se răzgândească. Își frământă unghiile în palme și goni gândul. Trebuia să meargă până la capăt. Nu avea de ales. Din nou, inspiră adânc de câteva ori pentru a se calma. Apoi deschise ochii, întoarse spatele prăpastiei și începu să meargă, urmând traseul potecii de coastă.

Se deplasa repede, călcând cu grijă, fără să ezite, în pofida pericolului. Știa stâncile acestea din copilărie. Fac parte din Coasta Jurasică din Devon – kilometri întregi de pereți stâncoși aproape neîntreruși, vechi de 185 de milioane de ani. Se îndrepta spre est, iar asta însemna că imediat, la dreapta lui, se întindea Canalul Mânecii, iar la stânga, hățșuri sălbatice și pajiști aspre care, în primăvară, vor fi presărate cu flori sălbatice: lavandă de mare și iarbă sărată, clopoței și leurdă. Mai departe se vedeau arbori – frasini, castani comestibili, scoruși, platani – care cedau locul pe ici pe colo terenurilor unduitoare cultivate și fertile din sudul comitatului Devon. Sub picioarele lui se afla roca stâncilor. Formate din straturi peste straturi de rocă străveche, aceste stânci atrag geologii și paleontologii de peste tot din lume, adăpostind un volum incalculabil de forme de viață străvechi, înghețate în timp. Fosile de amoniți, trilobiți, ihtiozauri, plesiozauri, pliozauri. Și, din nou, știa toate aceste lucruri. Le știa denumirile și formele la fel de bine cum știa de prezența șoimilor călători care cuibăreau de-a lungul acestor aflorimente stâncoase înalte sau sunetul ciocăniturilor verzi din pădurea din depărtare.

Era zvelt, purta o jachetă impermeabilă și o geantă mică, din nailon, care îi atârna pe un umăr. Mergea pe cărarea îngustă, trecând pe lângă locuri pe care le cunoștea de ani întregi. Ruinele unei fortificații datând din Epoca Fierului pe un deal, deasupra mării. Mai multe peșteri de calcar și cariere exploatare pentru prima oară de romani. Golfulețe și sătucuri la malul mării care au adăpostit odinioară contrabandiști prolifici ai secolului al XVIII-lea. În cele din urmă, ajunse la un promontoriu înalt, iar stâncile care se întindeau în fața lui într-o suprafață concavă nu mai erau albe. Deveniseră de un maro-roșiatic pudrat, iar asta însemna că era aproape de destinație. După alte cincisprezece minute, se apropia de periferia Seatonului, un orașel cu port, magazine, biserici, cârciumi, pensiuni și șiruri ordonate de colibe albe din lemn de-a lungul țărmului cu pietriș de mare. Era aproape ora prânzului

și, dintre cei câțiva pietoni ieșiți din casă, niciunul nu părea să acorde atenție tânărului bărbat. Se îndreptă către centrul orașului. În timp ce mergea, scotoci în ghiozdan și scoase o pereche de ochelari de soare stil aviator. Îi puse pe ochi și grăbi pasul.

Câteva minute mai târziu, după ce și-a condus spre ieșire un client, cu un zâmbet animat, o angajată a băncii introducea câteva rânduri în computerul ei, dincolo de paravanul din plexiglas, în sucursala din Seaton a *Lloyds TSB*. O clădire victoriană, din piatră gri, banca se află la câteva sute de metri de mare, pe o stradă îngustă cu cafenele și magazine care vând articole de ocazie. În bancă era liniște. Înăuntru se aflau doar doi clienți. De unul dintre ei se ocupa deja un coleg, iar celălalt de-abia intrase în clădire. Funcționara se uită la persoana care se apropia și văzu un tânăr cu părul lung, blond, cu ochelari de soare, ținând un mic rucsac cu fermoar. Acesta se îndreptă direct către ea și, fără să spună nimic, îi strecură o bucată de hârtie.

PISTOL ÎNCĂRCAT. FĂRĂ ALARME. RĂMÂI PE LOC.

Femeia nu părea că a înțeles prea bine ce să facă. Se uită la persoana bizară care îi stătea dinainte, cu o curiozitate de parcă aștepta să vadă care este poanta. Intrusul, dându-și seama de asta, puse geanta mică pe teșghea. Deschise parțial fermoarul și scoase la iveală un pistol negru, automat. Urmă o pauză, timp în care casiera avu timp să priceapă ce anume văzuse, apoi începu să scoată repede bani din casă înainte de a-i lăsa să treacă pe sub paravan, ca și cum avea de-a face cu orice client obișnuit care retrăgea o sumă mare de bani. Îl urmări pe bărbatul de dincolo de paravanul din plexiglas; acesta încerca să bage toate bancnotele în geanta mică din nailon; îl întrebă dacă avea nevoie de ceva mai mare. Acesta dădu din cap în semn de refuz și îi răspunse țăfnos că nu îi trebuia. Femeia ridică din umeri:

— Ei bine, să nu dai vina pe mine dacă-i scapi pe toți, spuse ea.

După câteva secunde, bărbatul se întoarse, îndreptându-se spre ușa băncii. Aștepta să audă sunetul ascuțit al unei alarme sau al sirenelor poliției, ori să i se taie brusc răsuflarea în timp ce cineva din spatele lui îl trântea la pământ, însă nimic din toate acestea nu se întâmplă. Ieși din bancă, în aerul rece al mării.

Era puțin trecut de amiază. Trecu pe lângă pensionari și muncitori locali care își începeau pauza de prânz; altfel, orașul era liniștit. Merse timp de zece secunde, douăzeci, treizeci, așteptându-se în orice moment ca liniștea să fie spulberată de haosul subit al urmăririi. După șaizeci de secunde, intră într-un părculeț și dispăru. Trecu un minut. Apoi încă unul. Și apoi apăru o altă persoană. Un tânăr zvelt, însă acesta avea părul scurt și închis la culoare, nu lung și blond. Nu purta ochelari de soare. Era îmbrăcat diferit și avea un rucsac în loc de geanta mică din nailon. Ieșind din parc, începu să alerge ușor și se îndreptă către poteca de coastă din vestul Seatonului, ce mergea din ce în ce mai sus. Alergă pe lângă golfulețe și sate de contrabandiști. Pe lângă carierele romane. Pe lângă colinele fortificate din epoca fierului. După câțiva kilometri, încetini și începu să meargă normal. Cu aspect modest și ochelari, putea trece drept un observator de păsări sau geolog amator. Cuplurile care-și plimbau câinii pe poteca înaltă îi zâmbiră și dădură aprobator din cap, iar el le răspunse la fel. În spatele lui, departe, auzi sunetul unui elicopter deasupra Seatonului. Se forță să nu se întoarcă pentru a scana orizontul. Era doar paza de coastă, își spuse singur. Continuă să meargă, în timp ce Canalul Mânecii se rostogolea și se spargea la zeci de metri sub el.

Când au sosit detectivii secțiilor de poliție din Devon și Cornwall, aceștia au intuit foarte repede cine era vinovatul. Nu îi știau numele, însă știau aproape sigur că era vorba despre același bărbat care luase în vizor bănci și societăți de credite imobiliare din toată regiunea – și posibil și din alte zone – de câteva săptămâni. Jafurile bancare armate în acest colț pașnic de coastă din Marea Britanie erau ceva aproape de neimaginat. Iar persoana care le comisese le scăpase, până la momentul respectiv, dispărând în câteva momente după jaf. Pe măsură ce fărădelegile se înmulțeau, polițiștii care investigau cazurile au început să-și dea seama că omul pe care-l urmăreau avea ceva aparte, dincolo de capacitatea de a se face nevăzut. Lăsa suveniruri neobișnuite. La locurile faptelor au fost găsite monede scrijelite cu o linie pe una din fețe. La un moment dat, când poliția arestase o persoană nevinovată, faptașul îi înștiință despre greșeală printr-o scrisoare anonimă publicată într-un ziar local. În aceeași scrisoare, anunța că urma să mai comită jafuri. Nu era ceva ce ar fi făcut alți tâlhari. Nu avea nicio noimă. De ce o făcea? Ce voia să spună? Și, mai ales, cine era?

În aceeași zi, pe când noaptea cobora peste Devon, persoana care stătuse pe culmea falezei se apropie încet de un crâng situat pe creasta unui delușor. Se opri precaut înainte de a se strecura printre copaci. Căra în continuare rucsacul în care, printre altele, se aflau o perucă blondă, lungă, o pereche de ochelari de soare de aviator și un pistol negru semiautomat. În el erau și 4.830 de lire sterline, numerar; cea mai mare parte din sumă fiind împărțită în grămezi groase de bancnote, fiecare învelită bine într-o pungă din plastic. Apucându-se de o creangă mare, joasă, se trase în sus și începu să se cațere într-unul din copaci, urcând lent prin întuneric, până când găsi ceea ce căuta. Scoțând pungile de plastic din

rucsac, începu să-i îngrămădească într-un ascunziș din coroana copacului. Sub el străluceau luminile unui orașel.

Era 19 decembrie 2007. La o distanță de aproximativ opt mii de kilometri, în Statele Unite ale Americii începuse oficial recesiunea, accelerând ceea ce avea să devină în curând Criza Financiară Globală, un cataclism de o amploare neimaginabilă. Era un eveniment pe care persoana din copac, cel puțin, îl așteptase și pentru care se pregătise. Infracțiunea săvârșită în ziua respectivă, ca toate infracțiunile lui, nu era una la întâmplare. Și nu fusese comisă din simplă lăcomie. Ceea ce polițiștii încă nu înțeleseseră era că nu urmăreau un infractor. Urmăreau un proscris. Coborî din copac și plecă.

Mai târziu, un bărbat fără adăpost se întoarse către câinele lui, ca să-l mângâie. Stătea de ore bune pe bucata lui din carton, cerându-le discret trecătorilor orice fel de mărunț, însă nu avusese noroc. În timp ce îi șoptea cuvinte de încurajare câinelui, auzi o bufnitură ușoară și sunetul dogit al monedelor. Ceva aterizase între bănușii din pălăria pe care o întinsese. Se uită în sus și văzu un bărbat îndepărtându-se rapid. Apoi se uită în jos la pălărie și ridică obiectul aruncat. Aducându-l aproape de față, realizează că era un sul gros, bine legat, de bancnote de 20 de lire. Pe când se uita la sulul respectiv, neștiind ce să creadă, observă altceva. Fiecare bancnotă fusese marcată cu aceleași litere: RH. Îl căută pe bărbatul care i-l dăduse, însă acesta plecase. Dispăruse în întunericul nopții.

2

Numele tânărului aflat în camera de interviu din unitatea de detenție Southern State era Stephen George Dennis Jackley. Avea douăzeci și doi de ani și era de origine dintr-un orașel pe nume Sidmouth situat pe coasta sudică a Devonului. Era student la geografie, în cadrul Universității din Worcester. De regulă, studenții la geografie din Devon nu sunt trimiși în Groapă. Sau nu sunt căutați de Interpol. Sau nu sunt interogați de doi agenți federali din SUA. De fapt, nu sunt subiectul unui investigații penale multinaționale a mai multor agenții, însă Stephen Jackley nu era un student obișnuit la geografie.

— Am fost informat că are niște abilități complexe și că, atunci când am de-a face cu el, să am mereu în minte riscul de evadare, spuse șeful serviciului de pază, un bărbat înalt și solid pe nume Mark Potanas. Este considerat cu risc de evadare mare. Sunt foarte puțini prizonieri care ne preocupă atât de mult ca el. Practic, i s-a interzis să iasă din celulă.

Nu era pentru prima oară când agentul special Scott Murray se întâlnea cu Stephen. Îl interviewase și cu câteva luni înainte,

în după-amiaza în care Stephen fusese arestat, în mai 2008. De atunci, colaborase cu investigatorii britanici în cazuri cu totul diferite de cele pe care le întâlneise el până atunci.

— Mă ocup cu arme de foc și explozibili, spuse el. Fiecare caz este diferit, însă acesta este memorabil. Cred că este cel mai bun mod de a-l descrie.

Ca mulți alți tineri, Stephen Jackley a privit în jur și a conchis că lumea nu este corectă. Și, ca mulți alți tineri, dorea să schimbe lucrurile, însă, în loc să participe la marșuri de protest, să se implice în politică sau să alege în maratoane sponsorizate, Stephen a ajuns să jefuiască bănci. Timp de șapte luni, între 2007 și 2008, dăduse lovituri în mod repetat și cu succes.

— Nu te-ai fi așteptat ca o persoană educată, un tânăr de abia douăzeci de ani, să comită o serie de jafuri armate în țară și în străinătate, afirma un investigator britanic în fața presei, după ce, în cele din urmă, Stephen a fost prins. Investigația a fost complexă și extinsă.

Agentul Murray petrecuse suficient timp cu tânărul aflat în fața lui pentru a-și da seama că era vorba despre un bărbat pe cât de inteligent, pe atât de diferit de un tâlhar obișnuit. Însă exista ceva la el ce Murray încă se străduia să înțeleagă, o parte a personalității lui care rămânea alunecoasă și greu de asociat cu mediul de înaltă siguranță în care se aflau amândoi la momentul acela. Stephen era calm, tăcut, distonant.

— Nu am simțit niciodată că am înțeles pe deplin cine este, spuse Murray.

Un aspect care le-a sărit tuturor în ochi era obiceiul ciudat al lui Stephen de a-și nota totul. Pe măsură ce investigatorii britanici și americani examinau dovezile aferente cazului, le devenea clar că tânărul suferea de o nevoie compulsivă de a-și nota pe hârtie gândurile și faptele. Tot ceea ce făcuse notase în jurnale – pagini peste pagini pline de scrisul său atent, ferm.

— Avea o anumită metodică în felul în care își nota ceea ce voia să facă pe viitor și ceea ce făcuse în trecut, spuse Murray.

În camera de interviu din Southern State, agentul sobru, cu părul încărunțit, îi explică lui Stephen ce este FBI și cu ce se ocupă. Cu o voce gravă, calculată, îi spuse că agenția ajută poliția britanică să investigheze infracțiunile comise de Stephen. Scoase o grămadă de documente fotocopyate, pline de înscrisuri, numere, date și coduri ciudate. Căută prin ele, lent și cu grijă, găsi ceea ce căuta și le împinse pe partea opusă a mesei. Era o copie a unei bancnote britanice pe care erau mângălite literele RH. Bărbatul de la FBI se uită la Murray. Le-ar putea spune Stephen ce însemnau? Stephen se uită la bancnotă. Apoi dădu aprobator din cap.

Urmează un extras din „Desperate Times”, un eseu scris de Stephen Jackley într-o închisoare britanică și transmis prin poștă câtorva ziare și unui judecător de la Curtea Regală de Apel, în 2013.

Lumea se învârte în jurul axei ignoranței. Omenirea se află în pragul unei schimbări uriașe. Oamenii de știință prognozează că, în doar douăzeci de ani, populațiile de pești vor fi epuizate, iar dezastrelor ecologice se vor răspândi la scară largă. În cincizeci de ani, probabil că populația lumii va ajunge să numere 10 miliarde de oameni, cu creșterile aferente ale emisiilor de carbon și cu presiuni asupra mediului înconjurător. Suntem deja în punctul în care specii întregi dispar de la o zi la alta, ecosisteme întregi sunt distruse, iar habitatele dispar. Poluarea, încălzirea globală și suprapopularea împing planeta dincolo de capacitatea ei de a susține viața.

Soarta lumii este interesul tuturor, însă, precum toate lucrurile demne de încredere, această lume este deseori neglijată. Indiferent

de cât de diferiți suntem, fiecare dintre noi este pasager al aceleiași mare vas; suntem membri ai unei specii care se face vinovată de un volum mare de distrugeri. În pofda acestui lucru, omenirea ca întreg nu poate fi învinuită. De la națiunile occidentale bogate până la orașele din China, oamenii distrug planeta nu pentru supraviețuire, ci pentru a sprijini un sistem de a cărui existență foarte puțin sunt conștienți.

83% – acesta este procentul din economia mondială controlat de cea mai bogată cincime a populației. Treizeci și cinci dintre cei mai mari jucători economici sunt companii și doar cincisprezece sunt guverne. Prin urmare, concluzia justificată este că lumea este condusă de și pentru o clasă capitalistă transnațională – o oligarhie corporativă mascată atât de sisteme democratice, cât și de sisteme dictatoriale. Fiecare guvern este într-adevăr un pion pentru forțele economice, într-un mod hotărât de minoritatea celor extrem de bogați. Orbită de putere și de lăcomie, această minoritate nu este deloc preocupată de criza ecologică iminentă. Poate membrii ei cred că pot scăpa, așa cum au scăpat de dificultățile economice pe care alții au fost nevoiți să le îndure. Sau poate cred că, oricum, criza ecologică va veni – că nu poți evita „inevitabilul” – și, deci, cea mai bună măsură este să se bucure de viață din plin. În orice caz, indiferent că este vorba de intenție sau de moștenire, oligarhia globală este un arhitect primar al devastării lumii.

Oamenii încep să-și dea seama că planeta este o uriașă Insulă a Paștelui și că nu mai poate rezista multor distrugeri înainte de a fi nimicită în mod ireversibil. Se fac pași mici și lenți, însă nu e suficient. Ar fi nevoie de o schimbare drastică a comportamentelor pentru a evita prognoza oamenilor de știință.

Iar o schimbare de comportament necesită o schimbare în gândire.

Numai relativ recent omenirea a înțeles că planeta este un sistem interconectat, fragil echilibrat; că resursele și diversitatea sa